

OLIMPIADA NAȚIONALĂ DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
Etapa națională
Arad, 11 aprilie 2023
Clasa a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii. Timpul efectiv de lucru este de trei ore.
- Punctajul total este de 100 de puncte.

Citește fiecare dintre textele următoare pentru a putea răspunde la cerințele formulate:

A.

Deschid ochii. Mă simt ciudat, de parcă un alt Gabriel s-ar fi trezit în locul meu. Dar nu stau prea mult pe gânduri și arunc plapuma cât colo.

Dau fuga să mă spăl pe față, apoi încerc să o trezesc pe mama. O sărut pe frunte. Mama își trage plapuma peste cap și mormăie nemulțumită:

— Nu vreau să merg la serviciu!

Îmi încerc norocul cu tata, dar nici el nu-i mai breaz. Îl gâdil în talpă și-l trag jos din pat. Tata începe să plângă:

— Nu-i coreeeect!

Ceasul din perete scoate limba la mine și ne anunță că timpul trece: tic-tac! tic-tac! Așa că o fac pe severul și-i trimit la baie. Eu mă îndrept spre bucătărie.

Pregătesc micul dejun: trei felii de unt pe care ung un strat subțire de pâine, un borcan cu dulceață rece în care pun o linguriță de iaurt, o ceașcă de zahăr cald pe care-l amărăsc cu o linguriță de cafea și o ceașcă de miere în care topesc o lingură de lapte.

Lată-i, dragii de ei, cum vin cu ochii cârpiți de somn. Ce bine că s-au îmbrăcat! Mă aplec și aranjez pliurile fustei albastre a tatei. Pe mama o ajut cu nodul cravatei pepit. Perfect. Acum pot să mă îmbrac și eu liniștit. Totul merge ca pe roate!

Mănânc din mers felia de unt cu pâine, în timp ce prind părul vâlvoi al tatei în două codițe. Zice că nu-i place, că vrea să aibă părul desfăcut. Dar eu nu-l bag în seamă. Mama se miorlăie că o strânge cravata și că ar vrea să se uite la desene. Dar eu n-o bag în seamă. Gata, suntem pregătiți de plecare.

Leșim din casă înaintea tic-tacului de 15 minute și 7 ore. Am grijă să verific ușile fiecărei camere: sunt bine închise. Leșim pe fereastra casei și răsucesc broasca în cheie de două ori. Arunc broasca în puțul cu broaște de unică folosință. Privesc în sus: luna e pe cer, semn că a început o nouă zi.

Îmi țin părinții de mână și îi conduc până la serviciu. Mulți dintre colegii lor au ajuns deja. Mă simt în continuare ciudat, iar gândul că astăzi ceva este diferit nu-mi dă pace.

Mama mă trage de mânecă. O strâng în brațe și o pup pe amândoi obrații. Îi spun că o iubesc. Îl pup și pe tata și-i șoptesc că o să-mi fie dor de el. Amândoi îmi zâmbesc, apoi se grăbesc să-și întâlnească prietenii.

Îi privesc îndepărtându-se și-mi dau seama că, oricât de ciudat m-aș simți azi și oricât de „pe dos” ar fi lumea de mâine față de lumea de ieri, un lucru va rămâne întotdeauna la fel: dragostea noastră.

Cu coada ochiului văd o siluetă apropiindu-se. Mă atinge ușor pe umăr:

— Gabriel, sper că n-ai adormit la loc! Trezește-te, doar nu vrei să întârzi în prima zi de școală...

Adriana Ștefan, „Lumea pe dos”,
în vol. *Povești pe nerăsuflăte*

B.

Într-o după-amiază de primăvară, când bucătăria era plină de soare, lui Peter și Kate li se spuse că mătușa Laura și bebelușul ei, Kenneth, urmau să vină să locuiască la ei o vreme. [...]

În următoarele câteva zile, pe Laura n-au prea văzut-o, în schimb de Kenneth au avut parte din plin. Peter se minuna cum de o persoană atât de mică putea să ocupe atât de mult spațiu. [...] Bebelușul invadase casa. Nu exista niciun colț în care să nu ajungă urletele, mirosurile, râsul lui [...]

și mânuțele acelea apucătoare. Golea dulapuri și etajere, rupea ziare, răsturna lămpi și sticle pline cu lapte. Nimănui nu părea să-i pese. Din contră, toată lumea – mama lui Peter, mătușa, sora și tatăl lui –, toți gângureau de încântare la fiecare nouă atrocitate*.

Totul a răbufnit într-o după-amiază târzie, după școală. [...] Cu o zi înainte, Peter câștigase de la un alt băiat cea mai frumoasă biluță pe care o văzuse vreodată, o Nestemată Verde. Era mai mică decât majoritatea și părea să strălucească în propria-i lumină. Peter se juca acum cu ea, rostogolind-o pe covor către biluța portocalie pe care o folosea întotdeauna la exersatul țintei. Abia ce dădu drumul din mâini Nestematei Verzi, că de după ușă se și ivi capul grăsun și chel al lui Kenneth. Biluța se prelinse chiar înspre el, iar bebelușul se repezi avântat la ea. [...]

— Nu, șopti Peter. A înghițit-o. [...]

Kate adoptă tonul acela calm și atoateștiutor:

— Aha, am înțeles. Nu-ți face griji. E foarte mică și netedă. N-o să-i facă niciun rău. [...]

— De el nu-mi pasă. Dar cu biluța mea cum rămâne? [...]

— Cred că ești gelos pe Kenneth.

Cât de enervantă putea fi sora lui! [...]

Peter se uită la sora lui peste capul bebelușului. Ea nu ridică privirea. Era încă supărată pe el. Ce bine că setul ei de magie nu era decât o jucărie! Se uită iar la Kenneth. Bebelușul îl privea fix în ochi și se încrunta, ca și când ar fi căutat ceva în minte: o amintire, un indiciu pierdut despre o altă viață.

— Gaaaa, zise Kenneth încet.

— Gaaaa, repetă Kate din cealaltă parte a încăperii.

Își îndreptă bagheta către Peter. [...]

Camera începu să se lumineze, să se răstoarne și să crească până ce ajunse de mărimea unei săli imense dintr-un palat.

Peter era în picioare și se clătina, încercând să-și găsească echilibrul. Se apucă de un stâlp. Dar stâlpul era viu și cald. Era un picior, un picior uriaș. Își ridică încet capul greu și instabil și încercă să-și îndrepte privirea nesigură spre posesorul piciorului. Zări o față, dar o pierdu rapid din ochi. Își dădu capul imens pe spate și o văzu din nou: o variantă gigant a lui însuși în uniformă de școală, uitându-se în jos, la el, cu un dezgust nedisimulat. Amorțit, Peter coborî privirea spre propriile haine: o salopetă ridicolă cu ursuleți, pătată în față cu suc de portocale și ciocolată. Groaznic, groaznic! Făcuse schimb de trupuri cu Kenneth. [...]

— Ajutor! strigă el. Faceți careva ceva!

Dar din gură nu-i ieși decât o serie de „șșșșșș”-uri stângace. Limba refuza să meargă unde-i spunea el și se pare că nu avea decât un dinte.

Lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji și tocmai trăgea adânc aer în piept ca să-și umple plămâni și să-și urle suferința, când ceva puternic îl cuprinse de subsuori și el țâșni cincisprezece metri în sus. Gura îi atârna deschisă și, de uimire, îi curgeau balele. Se uita la fața mătușii Laura, care era la fel de abruptă și de colosală ca o stâncă. Laura arăta ca unul dintre președinții aceia americani ciopliți în munte.

Vocea ei, bogată și melodioasă ca o orchestră simfonică, îi bubui în jurul capului.

— Ora cinci. Gustare, baie și la culcare!

— Pune-mă jos, mătușă Laura. Sunt eu. Peter.

Dar de auzit se auzi doar „Aaa, aguuamama”. [...]

— Da, îi spuse mătușa pe un ton liniștitor. Îți place oul.

Până ce n-a terminat oul, Peter nu s-a putut gândi la nimic altceva. [...]

Tocmai se târa spre ușă, când zări în stânga o pereche de pantofi cunoscuți: pantofii *lui*. Privirea îi urcă pe picioarele încălțate cu pantofii aceia până ce dădu de fața băiatului din fotoliu. Îl privea încruntat.

De data asta, Peter își stăpâni frica. Știa că nu există decât o singură modalitate de a rezolva problema. Se târî spre picioarele acelea, se trase în sus până ce se ridică și, încă gâfâind de efort, i se adresă direct lui Kenneth:

— Ascultă. Te rog să nu te mai uiți așa la mine. N-ai niciun motiv să nu mă plăci. Nu-i nimic în neregulă cu mine. Sunt chiar simpatic...

Dar când rostea aceste cuvinte, camera începu să se lumineze, să se răstoarne și să se micșoreze. Brusc, Peter se trezi așezat în fotoliu, cu bebelușul Kenneth stându-i între genunchi și încercând să-i spună ceva.

Ian McEwan, *Visătorul*,
traducere de Dana Crăciun

*atrocitate – cruzime nespusă; faptă înfiorătoare

C.

Consiliul Județean Ialomița

Biblioteca Județeană „Ștefan Bănulescu” Ialomița

Ziua Empatiei

www.empathyday.eu

Școala Gimnazială Nr.3 Slobozia

- Citim împreună povești
- Comunicăm
- Înțelegem și apreciem

Psiholog: Toma Ana

Joi, 10 iunie 2021, ora 11.00
Sala de Lectură, Presă și Legislație

SUBIECTUL I

20 de puncte

Scrie pe foaia de concurs numărul cerinței și litera corespunzătoare răspunsului corect:

1. Conțin câte o semivocală toate cuvintele din seria:
  - a) „acelea”, „gâfâind”, „toiul”.
  - b) „era”, „nimănu”, „nouă”.
  - c) „fiecare”, „târziu”, „pasionat”.
  - d) „rău”, „șinte”, „indiciu”.

2 puncte

2. Numărul literelor este mai mare decât numărul sunetelor în fiecare cuvânt din seria:

- a) „ciocolată”, „picior”, „chel”.
- b) „cineva”, „gelos”, „aceia”.
- c) „ciudat”, „genunchi”, „el”.
- d) „era”, „exersatul”, „există”.

2 puncte

3. Sinonimele potrivite în context ale cuvintelor subliniate din secvența: „Mănânc din mers felia de unt cu pâine, în timp ce prind părul vâlvoi al tatei în două codițe.” sunt, în ordine:

- a) consum, leg, răvășit.
- b) înghit, agăț, încălțit.
- c) înfulec, împletesc, lins.
- d) ronțai, apuc, lung.

2 puncte

Scrive pe foaia de concurs răspunsurile la cerințele de mai jos:

4. Notează, din textele A și B, câte un cuvânt aparținând câmpului semantic al vestimentației. **2 puncte**

5. Precizează modul fiecărui verb cu funcție sintactică de predicat din enunțul: „Știa că nu există o singură modalitate de a rezolva problema.”. **2 puncte**

6. Scrie, din secvența următoare, două verbe aflate la timpuri diferite, pe care le vei preciza: „Privirea îi urcă pe picioarele încălțate cu pantofii aceia până ce dădu de fața băiatului din fotoliu. Îl privea încrunțat.”. **2 puncte**

7. Transcrie, din secvența următoare, un substantiv nearticulat și un substantiv articulat hotărât, pe care le vei preciza: „Lacrimile îi curgeau șiroaie pe obraji și tocmai trăgea adânc aer în piept ca să-și umple plămâni.”. **2 puncte**

8. Menționează valoarea morfologică a fiecărui cuvânt subliniat în secvența: „Zări o față, dar o pierdu rapid din ochi.”. **2 puncte**

9. Transformă enunțul „camera începu să se lumineze”, adăugându-i substantivului un atribut exprimat prin substantiv. **2 puncte**

10. Rescrie corect următorul enunț: *Peter mănăcă ciocolățile surorii și nu se sfii să înhațe și cele două bucăți de ecler.* **2 puncte**

SUBIECTUL al II-lea

40 de puncte

Scrive pe foaia de concurs, în enunțuri, răspunsurile pentru cerințele de mai jos:

1. Formulează două idei principale din textul A. **6 puncte**

2. Notează, din textul B, două schimbări care se produc atunci când Peter face schimb de trupuri cu Kenneth. **6 puncte**

3. Exemplifică, prin câte o secvență reprezentativă, relația dintre un membru al familiei și personajul principal din fiecare dintre textele A și B. **6 puncte**

4. Explică, în 30 – 50 de cuvinte, ce soluție găsește Peter la problema cu care se confruntă. **6 puncte**

5. Comentează, în 50 – 70 de cuvinte, o semnificație a secvenței din textul A: „Îi privesc îndepărtându-se și-mi dau seama că, oricât de ciudat m-aș simți azi și oricât de *pe dos* ar fi lumea de mâine față de lumea de ieri, un lucru va rămâne întotdeauna la fel: dragostea noastră.”. **8 puncte**

6. Care este, în opinia ta, importanța empatiei în viața unui copil? Justifică-ți răspunsul, în 70 – 100 de cuvinte, referindu-te la textele B și C. **8 puncte**

SUBIECTUL al III-lea

40 de puncte

Imaginează-ți că Gabriel, personajul din textul A, devine coleg cu Peter, personajul din textul B.

Scrive un text narativ, de minimum 150 de cuvinte, în care să prezinți o peripeție trăită de cei doi băieți, într-o lume construită după alte reguli decât cele obișnuite.

Vei primi **26 de puncte** pentru conținutul compunerii și **14 puncte** pentru redactare.

Notă! Punctajul pentru redactare se acordă doar în cazul în care compunerea are minimum 150 de cuvinte și dezvoltă subiectul propus. Compunerea nu va avea titlu sau motto.